

**КОМЕНТАРИ КЪМ ОБЩЕСТВЕНА КОНСУЛТАЦИЯ ПРОЕКТ НА
НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ВЪВЕЖДАНЕ НА ЕВРОТО В РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ**

Коментар	Автор	Дата
----------	-------	------

Становище на ЕКИП относно Проект на Национален план за въвеждане на еврото в Република България

От: Експертен клуб за икономика и политика (ЕКИП)

Относно: Проект на Национален план за въвеждане на еврото в Република България

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,

Във връзка с публикувания проект на Национален план за въвеждане на еврото в Република България (План), изразяваме следното становище от името на Експертен клуб за икономика и политика (ЕКИП).

Планът опитва да представи принципи и технически детайли, но не съдържа фундаментален предаварителен елемент - анализ на ползи и разходи, свързани с евентуална замяна на лева с евро като официална валута в страната. Публичните институции в България никога не са представяли такъв анализ на обществото и бизнеса, който да обосновава защо е необходимо и какви биха били ползите спрямо разходите, ако еврото бъде въведено в България в обявения целиви срок.

Освен този най-фрапиращ пропуск, който лишава българските граждани и фирми от възможност за информирана преценка и подготовка във връзка с предвижданата най-дълбока от десетилетия икономическа промяна в страната, прегледът на Плана разкрива още съществени недостатъци.

Първо, Планът не предвижда при какъв обменен курс левът би бил заменен от евро. Тази липса на прозрачност по основен аспект на процеса, за съжаление, създава огромни рискове и несигурност. Това продължава недемократичната практика, която в началото на 2020 г. доведе до опита за непозрачни и незаконни промени в Закона за Българската народна банка, целящи премахването на фиксирания курс на лева към еврото. Тогавашно последва силна обществена реакция, вследствие на която Народното събрание прие Решение (обнародвано в "Държавен вестник" бр. 10 от 4 февруари 2020 г.), задължаващо представителите на България да защитават съществуващия фиксиран курс от 1.95583 лева за едно евро при влизане и престой във валутния механизъм ERM II. Сега в Плана липсата на ангажимент за придържане към настоящия фиксиран курс при евентуална замяна на лева с евро противоречи на принципите, заложили в това Решение на Народното събрание (което формално остави отворен въпроса по какъв курс след

Становище ЕКИПасдасдасдас	Стоян Панчев	06.08.2021
---------------------------	-----------------	------------

Въпроси по Проект на Национален план за въвеждане на еврото в Република България¹. Трябва да се направи пояснение върху следния откъс от текста в Плана: "С други думи, преминаването от национална валута към евро не дава на никоя договаряща страна правото да прекрати едностранно валиден договор или да промени определени договорни разпоредби." Това означава ли, че едностранното излизане от еврозоната в случай на неблагоприятен сценарий за българската държава е невъзможно? 2. Какъв ще е размерът на разходите за публичната информационна кампания за приемане на еврото и кога и къде ще се упоменат? 3. От кого ще се извършва въпросната кампания - в плана е посочено, че се предвижда предоставяне на ролята по популяризиране на подизпълнители от частния сектор, но не се споменава каква ще бъде процедурата и какви биха били рамките на предвидения бюджет за въпросните обществени поръчки? 4. Навсякъде характерът на кампанията е описан като "информационен". Предвижда ли се реално обсъждане с представители на гражданите, бизнеса, неправителствените организации, образователните институции и други заинтересовани лица? Предвижда ли се в информационната кампания да се обсъждат освен очакваните ползи, но и възможните проблеми, които могат да произлязат от отказването от националната валута и приемането на еврото? 5. Предвижда ли се провеждането на анкетни или други допитвания до широки групи от хора както и социологически проучвания, които да дадат възможност на максимално голяма част от населението да сподели своето мнение по въпроса с премахването на българския лев и приемането на еврото? 6. По повод минимизиране на публичните разходи по приемането на еврото: "С цел да се сведат до минимум публичните разходи, свързани с въвеждането на еврото, всеки един субект, независимо дали е частен или публичен, следва да бъде отговорен за покриването на своите разходи, произтичащи от въвеждането на еврото, както и за своята организационна и техническа подготовка. Разходите, свързани с приемането на еврото в частния сектор, не следва да се компенсират от публични средства." Въпросът ни е направена ли е оценка за приблизителните разходи на бизнеса при

Делян
Данаилов

06.08.2021

Предложение към Проект на Национален план за въвеждане на еврото в Република БългарияС оглед публикувания на 05.07.2021 г. в Портала за обществени консултации на Министерския съвет /Портал/ Проект на Национален план за въвеждане на еврото в Република България /Проект/, с настоящето правим следното предложение за изменение на Проекта:В Проекта да бъде изрично, ясно и категорично регламентирано, че приемането на единната европейска валута като законно платежно средство в България се допуска единствено и само при превалутирането на лева в евро само при настоящия фиксиран курс, при който 1 евро = 1.95583 лева и чрез прилагане на пълния цифров размер на този фиксиран курс при преобразуване, т.е. използване на всичките пет знака след десетичната запетая и след това закръгляне на получената сума до два знака след десетичната запетая в съответствие с обичайните правила.Необходимостта от приемането на горното предложение се обосновава допълнително и от разпоредбата на чл. 140, пар. 3 от ДФЕС, съгласно която с единодушие на държавите членки на еврозоната и заинтересованата държава членка Съветът на ЕС неотменимо фиксира курса между еврото и националната валута на съответната държава и взема останалите мерки, необходими за въвеждане на еврото. С уважение,Екип на "Овергаз Мрежи" АД	Никола Китанов	05.08.2021
Относно разпределението на функциитеНе разбрах защо нефинансовия сектор е разпределен само в Министерството на икономиката. По същекво повечето работа ще бъде на Министерството на финансите, като се започне със създаване на временен национален счетоводен стандарт за преминаване към ЕВРО и се стигне дори до контрола върху цените и отчетността. Предлагам навсякъде където е визирано Министерство на икономиката за отговарящ за нефинансовия сектор, да се замени с Министерство на финансите. Предлатам Министерството на финансите да излезе с указание или временен счетоводен стандарт за преминаване към евро.	Тошко Поптолев	02.08.2021

Срок за обмяна на лева"Банкнотите с номинална стойност 1 лев са извадени от обращение от 1 януари 2016 г. Те се обменят на касите на Българската народна банка по номинална стойност без ограничение на количеството, без такса и без краен срок на обмяна."Горният текст е взет от уеб-сайта на БНБ.Означава ли, че ще може да обменяме излезлите вече от обръщение банкноти от 1 лев в БНБ БЕЗПЛАТНО и БЕЗСРОЧНО, а намиращите се към момента на влизане в сила на еврото банкноти и монети, ще можем да обменяме безплатно само 6 месеца?Ще бъдат ли осигурени банкноти и монети на стойност, еквивалентна на 21 млрд. лева, в рамките на тези 6 месеца.В момента банките имат лимити за обменяне на лева в евро или обратно, над които предварително се зявява един или повече дни по-рано, дата и сума за обмяна. Ще отпадне ли този режим по време на 6-те месеца, тъй като очевидно ще затрудни клиентите на банките.В 6 месеца има 128 работни дни, но поради това, че някои банки работят и в почивните дни, да приемем, че средно работните дни са 150.Според НСИ, населението в трудоспособна възраст е 4139056, това над трудоспособна възраст е 1713457, т. е. населението, което би могло да обменя лева в евро, е 5852513. На база тези данни, излиза, че при равномерно разпределение на посещенията на клиентите на банките през целия период, ежедневно банковата система ще трябва да обслужва около 39017 човека. При 25 активни банки, колкото посочва БНБ, пак с условността за равномерно разпределение (което очевидно не е вярно), всяка банка ще трябва да обслужва ежедневно около 1560 човека.Имат ли всички банки такъв капацитет? Големите банки, като ДСК (след сливането с Експресбанк), ще имат ли капацитет да обслужат всички свои клиенти за 6 месеца?Как реално ще стои въпросът с лихвените проценти за банкови продукти в лева и в евро? Вярно, че това се споменава, ама много плахо и както се посочва, банките сами ще си определят алгоритмите за преизчисляване.В момента например, можете да изтеглите кредит в лева или в евро и има разлика в лихвените проценти и ГПР. В ДСК ГПР в лева е 7,37%, а в евро 7,38%. Ще остане ли ГПР на 7,37% или ще се вдигне автоматично на 7,38%? Разликата не е голяма, но защо трябва да е за сметка на клиента. Банката	Иван Михалев	02.08.2021
---	---------------------	-------------------

Срок за обмяна без такса в банките и пощитеСпоред плана, срокът за обмяна на банкноти и монети в банките и пощите без такса е 6 месеца. Смятам, че за да не се ощетяват гражданите, този срок трябва да бъде поне 12 месеца.Причината е, че има дейности и обекти, които са свързани със сезонен достъп и може да се очаква, че определени количества банкноти и монети могат да бъдат „открити“ от техните собственици при извършването на тези дейности, да речем през летните ваканции. Например когато работещи граждани успеят да си вземат отпуск да посетят възрастните си родители. Или ситуации, свързани със сънародници, които живеят в чужбина и се връщат в домовете си в България само в определен сезон. Трябва да има начин банкноти и монети, притежавани от такива хора, да бъдат лесно и удобно обменени без оскъпяване, без такси и комисионни, на гишета близо до дома. В противен случай не би било честно и би се създадо чувство за горчивина към начина, по който се е осъществил прехода.Според мен 12 месеца е разумен и добре обоснован срок за тази цел и не виждам добра причина да се разрешава на банките и пощите да събират такси за същата услуга след 6-ия месец.	Росен Михов	02.08.2021
--	------------------------	-------------------

Противоконституционна процедураПроцедурата по начало е ПРОТИВОКОНСТИТУЦИОННА и няма защо да обсъждаме техническите подробности. Да се изхвърли националната валута и да се приемат свободно печатани чужди хартийки е сериозна промяна в стопанския живот на страната. Кабинета Борисов-3 (избран с подкрепа на едва 17% от пълнолетните българи) престъпно наруши Конституцията (чл.1) като подаде молба за членство в еврозоната без санкция от суверена. Първо трябва да се проведе референдум, на който да се обяснят ползите и вредите от чуждата валута и ако мнозинството подкрепи тази хрумка, тогава може да се обсъждат подробностите. Една трета от държавите в Европа - и по-малки и по-големи от България - упорито отказват да приемат еврото. Еврото е само политически "чатал" за държави като нашата и единствените печеливши ще са финасовите спекуланти.Свободата няма цена. Политиците ни обаче явно са способни да продадат и майките си.	Владимир Николов	26.07.2021
Няма ползи от еврото, само рисковеВалутният борд е инструмент за фискална дисциплина. Без него България е много вероятно да повтори пътя на Португалия, Италия, Гърция и Испания, чийто държавен дълг е много по-голям от българския (като % от БВП, не като абсолютна стойност) Еврото е валута с много проблеми, върху които няма как да влияем, освен да участваме солидарно в плащането им. Самите страни от еврозоната не спазват собствените си критерии за обща валута (критериите от Маастрихт). България няма магически да заприлича на страна с евро от Северна Европа, ще стане поредната фалирала страна с евро от Южна Европа. В Европа има страни, които са извън еврозоната, и които се развиват добре. Чехия, Дания, Швеция са такива примери. Еврото ще развърже ръцете на политиците да харчат повече и по-безотговорно (отново, вижте примера на страните от Южна Европа). Много е наивно да се смята, че българските политици са по-отговорни и по-дисциплинирани в това отношение, наивно е също и да се смята, че нещо друго, а не възможностите за злоупотреба, са в основата на желанието за присъединяване към еврозоната.	Явор Ганчев	17.07.2021

Приемането на еврото без референдум ще е трагедия. Приемането на еврото без национален референдум и против нагласите на хората е неморално и има потенциал да генерира силен евроскептицизъм. Еврото би следвало да се приеме само след като политиките успеят да убедят народа в ползата от него или да не се приема. Ако не се направи това всеки икономически проблем на страната ни ще се приписва от евроскептиците на еврото и ще се използва за генериране на евроскептицизъм и евентуално излизане на страната ни от ЕС. Моля не правете тази грешка.	Михаил Кочанов	15.07.2021
--	---------------------------	-------------------

Практически аспектиПланът е доста условен. В преамбюла на плана липсват гаранции, че държавата ще изпълни номиналните критерии, необходими за постигане на положително решение на съвета на ЕС до юли 2023, с потвърждение на фиксиран обменен курс 1.95583 лв. за 1 EUR, при който ще се извърши конвертирането на лева в евро.Документът по съдържание и същина по-скоро би трябвало да е национална програма за техническа подготвеност, чиято цел е всички институции и бизнесът да бъдат подготвени ресурсно и технически за осъществяване на нужните действия за преход към новата валута в рамките на най-много 2 месеца (забележка 5/страница 15). Документът инициира множество проекти, от които трябва да се изготви управляем, детайлен план на програмата.Загатват се законодателни промени, без те да са изброени (с това не се визира замяната на името на националната валутата и коригиране на стойности). Липсва и краен срок за изготвянето им.Бизнесът е най-многочислената и най-разнообразната група от заинтересовани лица, от които се изисква предварителна подготвеност. Затова точка 6.4 от глава 6 трябва да е по-структурирана и не толкова условна. Трябва да се включи базов план, който да съдържа най-малко: кога се формира работна групата „Нефинансов сектор“ - правила и условия за участие; описание и краен срок на релевантните за нефинансов сектор нормативни промени, който срок според мен не трябва да е по-късен от 30.06.2022г. За реализацията на промените в информационните системи и електронни магазини трябва да се определи минимум една година, като тези промени трябва да са направени при цялата условност на ситуацията, с минимални разходи и със срок на прилагане един ден. За изготвянето и приемането на изискванията за счетоводно и статистическо отчитане, с което трябва да се съобразят промените в ИС, срокът трябва да е не по-късно 30.06.2022г. Подходът за подготовката на данните в ТРЗ системите трябва да е по-унифициран, тъй като тези системи са масови, с малък брой доставчици, срокът за изпълнение е един месец и съществува задължението за съхраняване на данни 50 години. Реализацията на промените във функционалността на касовите апарати трябва да не налага поредна промяна на	Нина Димитрова	08.07.2021
---	---------------------------	-------------------

Стратегия на МС и ЦБНационалният план трябва да се изработи като обща стратегия на Министерски съвет, а не само на МФ и централната банка.Сериозността в намеренията би проличала при консолидиране на всички ефекти и последствия за икономиката и обществото като цяло като ползи и определени загуби за част от засегнатите слоеве, сектори и позиции.При разработката трябва да се калибрира поне с няколко близки до нашата икономика държави, приели еврото и в процес на приемане.Както и да се прегледат добрите практики в тях и да се направи един задълбочен анализ, координиращ както препоръките на МВФ и ЕК, така и националните интереси при такава сериозна стъпка както на национално равнище, така и на международните пазари на стоки и услуги.Вижте стратегията на Република Хърватска :Strategy for the Adoption of the Euro in the Republic of Croatia (hnb.hr)Надявам се да съм била полезна.	Кристина Христова	08.07.2021
Основен недостатък на т.нар. "Проект"В т.нар. "Проект на Национален план за въвеждане на еврото в Република България" липсва основна характеристика, а именно ... НЕОБХОДИМОСТ от въвеждането на еврото.А по-точно - вътрешната необходимост ... на обикновеният българин ... а не външната необходимост (на останалите страни-членки!!!Все пак вече и на слепият е ясно, че еврото е политическа валута ... а не икономическа!!! ДЕБАТ ЗА НЕОБХОДИМОСТА ОТ ВЪВЕЖДАНЕТО МУ, КАКТО И ПОСЛЕДВАЩОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ОБИКНОВЕНИЯТ БЪЛГАРСКИ ГРАЖДанин ТАКА И НИКОЙ НЕ ПОЖЕЛА ДА СЕ ПРОВЕДЕ!!!	Bate Deni	06.07.2021
Цените на стоките от първа необходимостЩе има ли регулиране на цените на стоките от първа необходимост и каква е гаранцията, че няма да бъдат спекулирани преди въвеждането на валутата?	Димитър Иванов	06.07.2021